

DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2\(38\)-267-284](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2(38)-267-284)

УДК 330.341.1:330.322]:[621:631.37

JEL Classification: O31; L62; Q16

Тетяна Олександрівна Шпомер

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: tanya_shpomer@ukr.net. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0001-6680-5889>.
Researcher ID: [L-9323-2015/](https://orcid.org/0000-0001-6680-5889)

Сергій Петрович Волошин

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: voloshyn.sp@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0007-3597-1033>

Роман Володимирович Реус

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: romareus83@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0000-8091-7123>

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО МАШИНОБУДУВАННЯ

У статті обґрунтовано важливість розвитку сільськогосподарського машинобудування для економіки України. Охарактеризовано роль інновацій та інвестицій у підвищенні ефективності та конкурентоспроможності галузі. Досліджено погляди науковців на сутність поняття «фінансові інструменти» та запропоновано його авторське розуміння в контексті інноваційно-інвестиційного розвитку. Визначено основні фінансові інструменти для підтримки інноваційно-інвестиційного розвитку, розглянуто переваги та недоліки їх застосування підприємствами сільськогосподарського машинобудування. Виявлено проблеми на шляху залучення фінансування підприємствами галузі та наведено майбутні тенденції у використанні фінансових інструментів.

Ключові слова: фінансові інструменти; інновації; інвестиції; інноваційно-інвестиційний розвиток; сільськогосподарське машинобудування.

Рис.: 1. Табл.: 3. Бібл.: 21.

Постановка проблеми. Сільськогосподарське машинобудування відіграє вирішальну роль у розвитку економіки України, адже виступає важливим сегментом у підвищенні економічної стійкості та конкурентоспроможності аграрного сектору:

- сучасна сільськогосподарська техніка дозволяє значно підвищити ефективність і швидкість виконання сільськогосподарських робіт, що сприяє збільшенню врожайності та зниженню витрат на виробництво;

- використання механізованих засобів зменшує потребу в ручній праці, що є особливо важливим в умовах дефіциту робочої сили в сільській місцевості;

- сучасні машини та технології дозволяють раціональніше використовувати насіння, добрива, воду та інші ресурси, що сприяє зниженню собівартості продукції;

- висока якість та конкурентоспроможність української сільськогосподарської продукції на міжнародному ринку сприяє збільшенню експорту та надходжень до державного бюджету;

- розвиток машинобудування стимулює науково-дослідні роботи та інновації в аграрному секторі, що сприяє загальному технологічному прогресу в країні;

- нові технології дозволяють зменшити негативний вплив на навколишнє середовище, завдяки точному землеробству, зниженню викидів та ефективному використанню природних ресурсів;

- розвиток машинобудівної галузі створює додаткові робочі місця у сфері виробництва, обслуговування та ремонту сільськогосподарської техніки тощо.

Стимулом для розвитку сільськогосподарського машинобудування виступає впровадження передових технологій у сільському господарстві, таких як наземні датчики, автономні трактори, безпілотники, роботизоване обладнання, які допомагають розширювати виробництво сільськогосподарської продукції з меншими витратами для задоволення зростаючого попиту на продукти харчування у світі [20].

Революційні зміни у світовій промисловості змушують виробників сільськогосподарських машин та обладнання адаптуватися до сучасних вимог. Роботизація, екологічні технології та елементи точного землеробства стали невід'ємними складовими сучасних самохідних машин і причіпних знарядь. Вітчизняні підприємства сільськогосподарського машинобудування намагаються виробляти конкурентоспроможну сільгосптехніку різної номенклатури, але не серійно, а невеликими партіями. Це провокує підвищення собівартості виробленої продукції та призводить до порушення виробничого циклу. Тому на сьогодні сільськогосподарське машинобудування стикається з необхідністю впровадження новостворених (застосованих) та вдосконалених конкурентоспроможних технологій та продукції, а також організаційно-технічних рішень виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що дозволяють знижувати витрати на виробництво, покращувати якість продукції та сприяти сталому розвитку галузі.

Для реалізації інноваційних проєктів необхідні значні фінансові ресурси. Традиційні джерела фінансування часто не можуть повністю задовольнити потреби підприємств в інвестиціях. Через високі кредитні ставки вітчизняних банків і низький рівень державної підтримки гальмується оновлення матеріально-технічної бази підприємств, що знижує конкурентоспроможність їхньої продукції. Нині оновлення відбувається тільки з фінансових можливостей власників підприємств. Це своєю чергою зумовлює необхідність розвитку нових фінансових інструментів. Інноваційні фінансові інструменти дозволяють забезпечити більш ефективне використання фінансових ресурсів, знижуючи ризики та підвищуючи прибутковість інвестицій. Це важливо для залучення капіталу в сільськогосподарське машинобудування, яке є капіталомісткою галуззю з довгим циклом повернення інвестицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема фінансових інструментів інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарського машинобудування є актуальною як з погляду наукових досліджень, так і з практичного погляду. Вона відображає сучасні виклики та можливості для розвитку галузі, що має значний потенціал для сприяння економічному зростанню та підвищенню ефективності аграрного сектору.

Дослідження діяльності підприємств сільськогосподарського машинобудування знайшли своє відображення у працях таких учених: А. Вітюк та О. Сметанюк [1] вивчають взаємозв'язок розвитку галузей сільського господарства та сільськогосподарського машинобудування; Г. Коваленко [7] приділяє увагу розгляду проблем підвищення конкурентоспроможності підприємств сільськогосподарського машинобудування; В. Ільчук [6] досліджує процеси інтеграції суб'єктів наукової, інноваційної, інвестиційної та виробничої сфер, які задіяні в інноваційному оновленні підприємств машинобудівної галузі; В. Нехай та О. Кравець [16] торкаються актуальних питань, пов'язаних з вдосконаленням стратегічного управління підприємств сільськогосподарського машинобудування, вибору його напрямів; колектив авторів С. Ішук, Л. Созанський, Ю. Полякова, Л. Коваль, О. Ляховська, Н. Ривак [20] висвітлюють результати комплексного дослідження машинобудування, в т.ч. сільськогосподарського як стратегічного сегмента світової і національної економіки, ідентифікуючи місце українського машинобудування серед країн ЄС, діагностуючи його поточний стан і перспективи діяльності підприємств галузі.

Питанням фінансового забезпечення розвитку підприємств, в т.ч. інноваційно-інвестиційного, на основі застосування як традиційних, так й інноваційних фінансових інструментів приділяли увагу закордонні та вітчизняні вчені: Е. Агаша (E. Agasha), Т. Бошков (T. Boshkov), Р. Браун (R. Brown), Н. С. Віхарі (N.S. Vihari), М. Джавайд (M. Javaid), А. Зезова (A. Zezova), С. Ратнакаррам (S. Ratnakaram), З. Темелков (Z. Temelkov), В. Чакраварам (V. Chakravararam), Д. Дорофеев [3], А. Жаворонок [11], Д. Задобрюк, М. Зозуляк [5], Ю. Коваленко [8], О. Кондрат [9, 10], І. Косач [11], К. Крикуненко [9], Я. Літвін [8], В. Мостепан, Г. Отліванська та інші.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Незважаючи на велику кількість досліджень, проведених в рамках вивчення проблем фінансового забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку вітчизняних підприємств, недостатньо дослідженими залишаються інноваційні форми фінансового інструментарію, які ефективно можна було б впроваджувати підприємствами сільськогосподарського машинобудування. Крім того, питання інтеграції цих інструментів у фінансові стратегії вітчизняних підприємств потребує додаткових досліджень та аналізу для визначення їхньої ефективності та впливу на економічне зростання.

Мета статті полягає в дослідженні фінансових інструментів інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарського машинобудування, виявленні найбільш ефективних форм фінансування, які можуть бути застосовані в сучасних умовах господарювання та в найближчій перспективі.

Виклад основного матеріалу. Успішність реалізації інноваційних проєктів та загальний рівень економічного розвитку значною мірою залежить від ефективності використання фінансових інструментів. Вони забезпечують стабільність фінансових потоків, необхідних для впровадження інноваційних технологій. Використання сучасних фінансових інструментів сприяє зниженню ризиків та підвищенню ефективності інвестицій в інновації.

У сучасній науковій літературі наведено багато визначень поняття «фінансові інструменти» (табл. 1).

Таблиця 1

Підходи до визначення поняття «фінансові інструменти»

Автори / Джерело	Визначення
НП(С)БО 13 [15]	Фінансовий інструмент – контракт, який одночасно приводить до виникнення (збільшення) фінансового активу в одного підприємства і фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу в іншого.
Данькевич А. [2]	Фінансові інструменти – це певною мірою права на ресурси (активи), які повинні відповідати таким вимогам: вільний обіг, доступність, стандартність, документальність, регулювання і визнання державою, ліквідність, ризик.
Ходаківська В., Костюкевич О. та Лятамбор О. [21]	Фінансові інструменти – це різноманітні фінансові документи, які обертаються на ринку, мають грошову вартість і за допомогою яких здійснюються операції на фінансовому ринку
Науменкова С., Міщенко С. [14]	Фінансові інструменти – фінансові активи чи пасиви, які можна купувати та продавати на ринку та за допомогою яких здійснюється розподіл та перерозподіл створеного капіталу. Фінансові інструменти – юридичний документ, що відображає певні договірні взаємовідносини, або який надає певні права.
Петраков Я. В. [18]	Фінансові інструменти – це фінансові документи, рух яких призводить до зростання обсягів фінансових ресурсів та отримання кумулятивного ефекту від їх інвестування продуцентами та реципієнтами фінансових активів.
Поляк Н. [19]	Фінансові інструменти – це фінансові зобов'язання, інструменти капіталу або будь-які документи в письмовій формі, що мають грошову вартість або засвідчують грошові операції і передбачають одержання доходу після їх продажу чи передання.
Дропа Я. Б. [4]	Фінансовий інструмент – це особливий продукт фінансового ринку, який має форму договору або угоди й використовується для залучення фінансових ресурсів однією стороною й отримання прибутків та/або економічної вигоди – іншою.
Коваленко Ю., Літвін Я. [8]	Фінансові інструменти – це специфічні товари фінансових ринків, які обертаються на цьому ринку, мають грошову вартість, а також за допомогою яких здійснюється розподіл і перерозподіл фінансових ресурсів

Джерело: складено авторами на основі [2; 4; 8; 14; 15; 18; 19; 21].

Розглядаючи наведені тлумачення категорії «фінансові інструменти», на думку Т. Кубах [13] можна виділити два підходи:

- юридичний, відповідно до якого фінансові інструменти являють собою контракт, у результаті укладання якого виникає збільшення фінансових активів у одного суб'єкта господарювання та фінансових зобов'язань в іншого суб'єкта господарювання;

- економічний, коли фінансові інструменти визначаються як різноманітні види фінансових продуктів, що обертаються на фінансовому ринку та мають грошову вартість.

У контексті інноваційно-інвестиційного розвитку фінансові інструменти доцільно розглядати як сукупність фінансових механізмів, засобів і методів, які використовуються для мобілізації та розподілу капіталу з метою підтримки та стимулювання інноваційної діяльності та інвестиційних проєктів. Ці інструменти спрямовані на забезпечення доступу до фінансових ресурсів для реалізації інноваційних ідей, розробки нових технологій, створення та розвитку стартапів, а також на сприяння розвитку наукоємних галузей економіки, зокрема сільськогосподарського машинобудування.

Фінансові інструменти для підтримки інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств – це різноманітні інструменти, що надає або підтримує держава, фінансові установи або інші організації з метою сприяння такого розвитку та функціонування підприємств [10]. Інноваційно-інвестиційний розвиток сільськогосподарського машинобудування потребує ефективних фінансових інструментів, які сприятимуть модернізації виробничих потужностей, впровадженню нових технологій і підвищенню конкурентоспроможності на ринку. Основні фінансові інструменти, які можуть використовуватися підприємствами галузі для реалізації таких цілей можна поділити на дві групи: традиційні та інноваційні фінансові інструменти (рис. 1).

Одним із найпоширеніших фінансових інструментів, що використовуються підприємствами для фінансування інноваційно-інвестиційного розвитку є банківські кредити – залучення коштів у вигляді позики, яку підприємство зобов'язується повернути разом з відсотками в обумовлений термін. Проте використання цього інструменту потребує ретельного планування і оцінки всіх ризиків, пов'язаних із погашенням позики і фінансовою стабільністю підприємства. Серед основних переваг банківських кредитів можна відзначити такі:

1. Швидкий доступ до коштів. Банки можуть оперативно надавати великі суми, що дозволяє підприємству швидко реалізувати інноваційні проєкти.

2. Гнучкі умови кредитування. Банки пропонують різні види кредитів з можливістю вибору оптимальних строків погашення та умов фінансування.

3. Підтримка довгострокових проєктів. Довгострокові кредити дозволяють підприємствам здійснювати масштабні інноваційні проєкти, які потребують значних інвестицій.

4. Можливість податкових пільг. Процентні витрати за кредитами можуть бути віднесені на витрати підприємства, що знижує його оподатковуваний прибуток.

Рис. 1. Види фінансових інструментів інноваційно-інвестиційного розвитку
Джерело: побудовано авторами на основі [9; 10].

Однак використання даного фінансового інструменту може мати й певні недоліки:

1. Висока вартість. Процентні ставки за кредитами можуть бути високими, що збільшує фінансове навантаження на підприємство, особливо у випадку довгострокових позик.

2. Складність отримання. Банки часто висувають жорсткі вимоги до позичальників, такі як висока кредитоспроможність, наявність ліквідного забезпечення або доведена рентабельність проєкту.

3. Ризик втрати майна. У випадку неплатоспроможності підприємство може втратити заставне майно, що негативно позначиться на його діяльності.

4. Фінансові обмеження. Обслуговування кредиту може значно знизити ліквідність підприємства й обмежити його можливості для реалізації інших проєктів.

Іпотека на майно або обладнання є формою забезпеченого кредиту, де нерухомість або інше високоліквідне майно використовується як застава для отримання позики. Це дозволяє підприємствам залучати необхідні кошти для фінансування інноваційно-інвестиційних проєктів, використовуючи наявні активи. До основних переваг цього фінансового інструменту можна віднести такі:

1. **Залучення значних коштів.** Іпотека дозволяє отримати великі суми коштів, що можуть бути використані для фінансування масштабних інноваційних проєктів або модернізації виробництва.

2. **Нижчі процентні ставки.** Оскільки кредит забезпечений майном, банки зазвичай пропонують нижчі відсоткові ставки порівняно з незабезпеченими кредитами.

3. **Тривалий термін погашення.** Довгостроковий характер іпотечних кредитів дозволяє підприємству планувати фінансові витрати на довший період, зменшуючи тиск на щоденну діяльність.

4. **Збереження власності.** Попри те, що майно використовується як застава, підприємство продовжує ним користуватися, що дозволяє ефективно використовувати активи для операційної діяльності.

Проте використання цього інструменту потребує ретельного аналізу фінансових ризиків і впевненості у здатності підприємства обслуговувати кредит, щоб уникнути можливих негативних наслідків, пов'язаних із втратою заставного майна:

1. **Ризик втрати майна.** Якщо підприємство не зможе вчасно обслуговувати іпотечний кредит, воно ризикує втратити заставне майно, що може серйозно вплинути на його діяльність.

2. **Обмеження на використання майна.** Майно, що знаходиться в заставі, не може бути продане або використане як забезпечення для інших кредитів без згоди банку.

3. **Великі початкові витрати.** Оформлення іпотечного кредиту може вимагати значних витрат на оцінку майна, юридичні послуги та інші супутні витрати.

4. **Обмежена ліквідність.** Майно, яке використовується як застава, стає менш ліквідним, оскільки його не можна швидко продати або використовувати для інших фінансових операцій.

Ключовим інструментом для підтримки інноваційних проєктів на ранніх стадіях їхнього розвитку виступає **венчурний капітал** – форма фінансування, що надається інвесторами (венчурними капіталістами) молодим, перспективним компаніям або стартапам, які мають високий потенціал зростання. Головними перевагами застосування венчурного капіталу підприємствами сільськогосподарського машинобудування є:

1. **Фінансування високоризикових проєктів.** Венчурний капітал дозволяє залучати кошти для реалізації інноваційних ідей, які важко або неможливо профінансувати за рахунок таких джерел як банківські кредити.

2. **Доступ до досвіду та знань.** Венчурні капіталісти часто є досвідченими підприємцями або управлінцями, які можуть надати цінну підтримку у розвитку бізнесу.

3. **Гнучкість у використанні коштів.** Венчурні інвестиції не мають фіксованого графіка погашення, що дає підприємству більше свободи в розподілі фінансів і зосередженні на розвитку.

4. **Можливість швидкого зростання.** Завдяки значним фінансовим ресурсам і управлінській підтримці венчурний капітал може значно прискорити розвиток компанії.

Безсумнівно, що венчурний капітал є потужним інструментом для фінансування інноваційних проєктів із високим потенціалом зростання, проте він також пов'язаний зі значними ризиками. Для успішного використання цього інструменту важливо ретельно обрати інвесторів, які поділяють стратегічне бачення розвитку підприємства, а також врахувати недоліки:

1. Втрата часткового контролю. Оскільки венчурні капіталісти отримують частку в компанії, підприємці можуть втратити частину контролю над своїм бізнесом, особливо в питаннях стратегічного управління.

2. Тиск на швидке зростання. Венчурні інвестори зацікавлені у швидкій окупності своїх інвестицій, що може створювати додатковий тиск на підприємців і змушувати їх ухвалювати ризиковані рішення.

3. Розподіл прибутків. У випадку успіху компанії венчурні капіталісти отримують значну частку прибутку, що може бути менш вигідним для засновників порівняно з іншими джерелами фінансування.

4. Обмеження на стратегії виходу. Венчурні капіталісти часто наполягають на стратегіях виходу (наприклад, продаж компанії або її публічне розміщення на біржі), що може не збігатися з довгостроковими цілями підприємців.

В умовах нестачі оборотних коштів підприємства сільськогосподарського машинобудування можуть застосувати такий фінансовий інструмент як факторинг, який передбачає продаж підприємством своїх дебіторських заборгованостей (рахунків-фактур) спеціалізованій фінансовій установі (факторинговій компанії) з метою отримання негайного фінансування. Факторинг дозволяє суб'єкту господарювання прискорити обіг коштів, покращити ліквідність та зменшити ризики, пов'язані з невчасною оплатою від контрагентів. Використання факторингових послуг надає підприємствам певні переваги:

1. **Швидке отримання коштів.** Факторинг дозволяє підприємствам швидко отримати готівку на основі дебіторської заборгованості, що значно покращує ліквідність і забезпечує фінансування для поточних операцій або інвестицій.

2. **Зниження ризиків неплатежу.** У випадку безрегресного факторингу факторингова компанія бере на себе ризики неплатежу з боку дебіторів, що захищає підприємство від фінансових втрат.

3. **Покращення управління дебіторською заборгованістю.** Факторингові компанії часто пропонують послуги з адміністрування дебіторської заборгованості, що дозволяє підприємству зосередитись на основній діяльності.

4. **Відсутність додаткового забезпечення.** На відміну від кредитів, факторинг не вимагає надання додаткового забезпечення, оскільки основним забезпеченням є сама дебіторська заборгованість.

Однак використання факторингу може бути пов'язане з певними витратами та обмеженнями, які необхідно врахувати при плануванні інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства:

1. **Вартість послуг.** Факторингові послуги можуть бути дорогими, оскільки факторингова компанія утримує комісію та процент за надані кошти, що зменшує кінцевий прибуток підприємства.

2. **Обмеження за типом дебіторів.** Не всі дебітори можуть бути прийнятні факторинговими компаніями. Якщо дебітор має низький кредитний рейтинг або проблеми з платежами, факторинг може бути недоступний.

3. **Втрата контролю над взаємовідносинами з клієнтами.** У разі передачі прав вимоги факторинговій компанії, підприємство може втратити прямий контроль над взаємовідносинами з клієнтами, що може вплинути на формування подальших бізнес-зв'язків.

4. **Фінансування тільки під наявні рахунки.** Факторинг забезпечує фінансування тільки під існуючі рахунки-фактури, що обмежує можливість використання цього інструменту для довгострокових інвестиційних потреб.

Важливими фінансовими інструментами для стимулювання інноваційно-інвестиційного розвитку виступають державна підтримка і гранти, що надаються державою для стимулювання стратегічно важливих галузей економіки, зокрема сільськогосподарського машинобудування. Можливість використання таких фінансових інструментів надає певні переваги:

1. **Безповоротність фінансування.** Гранти не потрібно повертати, а отже, це сприяє зниженню фінансового навантаження на підприємства й дозволяє спрямувати всі залучені кошти на розвиток інноваційних проєктів.

2. **Зниження ризиків.** Державна підтримка допомагає зменшити ризики для підприємства, оскільки воно отримує фінансування на пільгових умовах і без необхідності віддавати частку у бізнесі.

3. **Підтримка інновацій.** Гранти часто надаються для підтримки наукових досліджень, розробки нових продуктів та впровадження нових технологій, що сприяє інноваційно-інвестиційному розвитку.

4. **Посилення репутації.** Отримання державного гранту може підвищити репутацію підприємства, зробити його більш привабливим для інших інвесторів та партнерів.

Однак процес отримання грантів може бути складним і вимагати значних зусиль, а також підпорядковуватися певним обмеженням і вимогам з боку держави:

1. **Висока конкуренція.** Кількість грантів обмежена, тому підприємства стикаються з жорсткою конкуренцією за отримання державної підтримки.

2. **Складність отримання.** Процес отримання гранту може бути тривалим і складним через необхідність підготовки детальних проєктних заявок, документів і виконання всіх вимог державних органів.

3. **Обмеження за напрямками.** Гранти зазвичай надаються на реалізацію конкретних проєктів, що обмежує свободу підприємства у виборі напрямків використання коштів.

4. **Вимога звітування.** Підприємство, що отримало грант, повинно регулярно звітувати перед державними органами про хід реалізації проєкту, що може вимагати додаткових ресурсів і часу.

Для підтримки фінансової незалежності та стабільності підприємства, особливо в умовах реалізації інноваційно-інвестиційних проєктів, власники бізнесу зазвичай вдаються до застосування внутрішніх джерел фінансування – коштів, які підприємство генерує та використовує для забезпечення своєї діяльності з власних ресурсів, без залучення зовнішніх інвесторів або кредиторів. Використання прибутку, амортизаційних відрахувань та інших ресурсів, що належать підприємству надає йому такі переваги:

1. **Фінансова автономія.** Використання власних коштів дозволяє уникати залежності від зовнішніх кредиторів та інвесторів, що зменшує фінансові ризики.

2. **Відсутність боргового навантаження.** Внутрішні джерела не створюють боргових зобов'язань, тому підприємство не несе додаткових витрат на обслуговування боргу.

3. **Гнучкість у використанні коштів.** Підприємство має повний контроль над використанням внутрішніх ресурсів, що дозволяє оперативно реагувати на потреби бізнесу і приймати стратегічні рішення.

4. **Сприяння стабільності.** Внутрішнє фінансування забезпечує стабільність розвитку підприємства навіть у випадку мінливих ринкових умов, коли доступ до зовнішніх джерел фінансування може бути обмежений.

Однак використання лише внутрішніх джерел фінансування для досягнення стратегічних цілей має і певні недоліки:

1. **Обмеженість ресурсів.** Внутрішні джерела можуть бути недостатніми для фінансування масштабних інноваційних проєктів, що обмежує можливості зростання та розвитку підприємств.

2. **Повільне накопичення капіталу.** Формування достатніх внутрішніх ресурсів для інвестицій може зайняти тривалий час, що затримує реалізацію стратегічних планів.

3. **Можливі обмеження в інноваціях.** Використання виключно внутрішніх ресурсів перешкоджає підприємству в проведенні масштабних інноваційних заходів, що потребують значних капіталовкладень.

4. **Ризик зниження ліквідності.** Використання внутрішніх ресурсів може призвести до зниження ліквідності підприємства та зробити його більш вразливим до непередбачуваних фінансових труднощів.

Проте, незважаючи на наявність загальних переваг традиційних фінансових інструментів – стабільність, доступність, простота процесу, стабільні відсоткові ставки, довгострокове фінансування, досить часто їх не вистачає для задоволення потреб сучасного бізнесу. До того ж застосування цих інструментів може варіюватись залежно від потреб і можливостей кожного підприємства, а також від економічних і регуляторних умов у країні [10]. Тому сучасні підприємства все частіше мають звертати увагу на інноваційні джерела фінансування, які забезпечують більш динамічний та адаптивний підхід до фінансового забезпечення їхнього інноваційно-інвестиційного розвитку. Ці

інструменти дозволяють бізнесу залучати необхідні кошти з меншою бюрократією, швидше реагувати на ринкові виклики і краще відповідати вимогам глобальної економіки. Підприємства сільськогосподарського машинобудування, які активно інтегрують у свої фінансові стратегії інноваційні фінансові інструменти, посідають передові позиції в галузі, задаючи нові стандарти.

Інноваційні способи залучення фінансування та ресурсів для інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарського машинобудування та їх характеристика представлені в табл. 2.

Таблиця 2

Інноваційні фінансові інструменти

Фінансові інструменти	Характеристика
1	2
Криптовалюти	Являють собою цифрові валюти, які використовують криптографію для забезпечення безпеки транзакцій і контролю створення нових одиниць і переведення активів. Постійно розвиваються відповідно до вимог ринку та технологій. Завдяки високій капіталізації та зростаючій популярності, криптовалюти значно спрощують міжнародні транзакції, дозволяючи компаніям швидко і недорого здійснювати операції без участі посередників. Розширюють доступ до фінансування через децентралізовані платформи, особливо для підприємств з обмеженим доступом до традиційних банківських послуг, пропонуючи нижчі комісії порівняно з традиційними фінансовими системами.
Краудфандинг	Дозволяє збирати кошти, залучати експертів і отримувати підтримку спільноти через інтернет. Завдяки цьому підприємства можуть отримувати фінансування від широкого кола інвесторів або клієнтів, забезпечуючи необхідний стартовий капітал для розвитку бізнесу. Крім того, збір коштів через краудфандинг надає підприємствам можливість отримати цінний зворотний зв'язок від інвесторів або клієнтів, що допомагає вдосконалювати продукти і послуги.
Краудлендинг	Сприяє виходу на нові ринки або розширенню клієнтської бази шляхом залучення інвесторів або партнерів з різних країн чи галузей, формуванню спільноти лояльних прихильників, які підтримують розвиток підприємства та можуть стати його постійними клієнтами. Краудлендингові платформи також надають можливість отримати експертні поради та консультації від інвесторів або партнерів, що значно сприяє розвитку підприємств.
Розумні контракти (Smart contract)	Автоматизують фінансові операції та угоди, виключаючи посередників. Вони спрощують управління фінансами, автоматизуючи фінансові операції (наприклад, оплата рахунків, розрахунок податків тощо) та забезпечуючи ефективність ведення звітності. Крім того, розумні контракти дозволяють створювати електронні платформи для обміну активами, що полегшує залучення капіталу та дозволяє здійснювати обмін інтелектуальним капіталом. Їх використання підвищує прозорість і забезпечує виконання умов контрактів, відкриваючи нові можливості для співпраці та знижуючи транзакційні витрати.

Закінчення табл. 2

1	2
Фінансові деривативи	Посилюють захист від ризиків або спекуляцій, пов'язаних зі змінами цін на валюту, відсоткові ставки або іншими факторами, які впливають на діяльність підприємств. Вони дозволяють оптимізувати інвестиційні портфелі, сприяючи диверсифікації, зниженню ризиків та підвищенню потенційного доходу. Структуровані фінансові операції, такі як облігації з опціонами на акції або конвертовані облігації, розширюють можливості для залучення капіталу та підтримки інновацій. Використання деривативів для спекуляцій на ринках чи інвестування вільних коштів також сприяє збільшенню доходу й підвищенню ефективності бізнесу.
Розподілені фінансові технології (DeFi)	Відкривають можливості для децентралізованого кредитування, дозволяючи підприємствам отримувати кредити напряму від інших учасників мережі, минаючи традиційні банки та їх обмеження. Забезпечують безпечне зберігання активів у децентралізованих протоколах, підтримуючи ділову активність. Підприємства можуть швидко та ефективно обмінювати валюту й цифрові активи без посередників. Крім того, доступ до фінансових похідних і страхових продуктів через DeFi допомагає захиститися від ризиків і підвищити фінансову стабільність.
Роботизоване інвестування (Robo-адвізори)	Це програми, що автоматично керують інвестиціями та портфелями клієнтів за допомогою алгоритмів. Вони підтримують зростання підприємств через ефективне управління портфелем, автоматизацію інвестиційних рішень, мінімізацію витрат та аналіз. Використовуючи алгоритми для оптимізації активів і ризиків відповідно до інвестиційних цілей, робо-адвізори дозволяють підприємствам швидко ухвалювати рішення на основі даних та аналітики. Вони надають послуги за значно нижчою вартістю порівняно з традиційними консультантами, що робить їх доступними навіть для підприємств з обмеженим бюджетом.

Джерело: складено авторами на основі [10].

При залученні фінансування підприємства сільськогосподарського машинобудування стикаються з низкою проблем, які значно обмежують їхній розвиток та інноваційні можливості:

1. Недостатня фінансова підтримка з боку держави. Відсутність ефективних державних програм підтримки або недостатнє фінансування існуючих програм обмежує можливості залучення капіталу для розвитку інноваційних проєктів у галузі.

2. Обмежений доступ до кредитних ресурсів. Банківські установи часто висувають високі заставні вимоги і пропонують кредитування за високими відсотковими ставками, що ускладнює доступ до фінансування для підприємств малого та середнього бізнесу.

3. Низька інвестиційна привабливість галузі. Галузь сільськогосподарського машинобудування часто сприймається як менш приваблива для інвестицій порівняно з іншими секторами економіки через відносно низькі рівні рентабельності та тривалий термін окупності інвестицій.

4. Нестача кваліфікованих кадрів і технологічна відсталість. Недостатня кількість висококваліфікованих спеціалістів та відставання в технологічному розвитку знижують конкурентоспроможність підприємств, що, у свою чергу, зменшує їхні шанси на залучення фінансування.

5. Проблеми з інфраструктурою. Неналежний стан інфраструктури, зокрема логістика та доступ до інноваційних технологій, ускладнює процес масштабування виробництва і знижує ефективність підприємств, що негативно впливає на їхню здатність залучати фінансування.

6. Конкуренція з боку міжнародних гравців. Вітчизняні підприємства часто не можуть конкурувати з міжнародними компаніями, які мають доступ до дешевшого фінансування та сучасніших технологій, що зменшує їхню конкурентну позицію на ринку й ускладнює залучення капіталу.

Звичайно, що перераховані проблеми потребують комплексного підходу для їх вирішення, але в сучасних умовах господарювання на першому плані постає необхідність розробки саме інноваційних фінансових інструментів.

На сьогодні інноваційні фінансові інструменти продовжують розвиватися і викликати зростаючий інтерес у бізнес-спільноти. Ключові тенденції їхнього розвитку представлені в табл. 3.

Таблиця 3

Тенденції розвитку інноваційних фінансових інструментів

Тенденція	Характеристика
Забезпечення нормативно-правового регулювання інноваційних фінансових інструментів і контроль держави	Зі збільшенням популярності використання інноваційних фінансових інструментів, очікується, що регулятори розроблятимуть більш чіткі правові норми та стандарти для підвищення безпеки й захисту інтересів інвесторів. Таке регулювання може сприяти зростанню довіри до цих інструментів і забезпечити їх стабільний розвиток.
Зростання впливу блокчейну як найбезпечнішої бази даних у світі	Технологія блокчейн має великий потенціал для зміцнення інноваційних фінансових інструментів. Блокчейн забезпечує прозорість, надійність і безпеку транзакцій, що є ключовим фактором успіху таких інструментів, як криптовалюти та цифрові валюти. Очікується, що в майбутньому блокчейн продовжить відігравати важливу роль у розвитку і впровадженні нових фінансових технологій.
Забезпечення розвитку краудфандингових платформ, оскільки вони є швидким способом залучення великої кількості інвестицій	З появою цифрових платформ та онлайн-сервісів інноваційні фінансові інструменти стають все більш доступними і глобальними. У майбутньому прогнозується подальше зростання та розвиток існуючих платформ, а також створення нових, які пропонуватимуть інноваційні фінансові інструменти.

Джерело: складено авторами на основі [9].

Висновки і пропозиції. Отже, фінансові інструменти відіграють ключову роль у забезпеченні інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарського машинобудування. Ця галузь є стратегічно важливою для аграрного

сектору, оскільки саме сучасне сільськогосподарське обладнання дозволяє підвищувати продуктивність та ефективність агропромислового виробництва. Залучення інвестицій через різні фінансові механізми сприяє не лише модернізації підприємств, але й розробці нових технологій та продуктів.

Для стимулювання інновацій та інвестицій у сільськогосподарське машинобудування використовуються різні фінансові інструменти, як традиційні, так й інноваційні. Кожен із цих інструментів має свої переваги та недоліки, і їх комбінування дозволяє максимально ефективно використовувати фінансові ресурси для розвитку галузі.

Вагому роль у створенні сприятливого інвестиційного клімату для сільськогосподарського машинобудування відіграє держава через надання фінансової підтримки, розробку спеціальних програм розвитку галузі та створення відповідної законодавчої бази. Крім того, для реалізації масштабних інноваційних проєктів у цій сфері важливим є надання фінансової допомоги з боку міжнародних фінансових організацій.

Перспективи використання фінансових інструментів у сільськогосподарському машинобудуванні пов'язані з подальшим розвитком технологій та інтеграцією галузі з міжнародними ринками. Однак існують і виклики, зокрема, нестабільність економічної ситуації, висока конкуренція та складності у залученні довгострокових інвестицій. Для подолання цих викликів необхідно продовжувати удосконалювати фінансові механізми підтримки галузі, а також розробляти нові фінансові інструменти, що враховують специфіку діяльності підприємств сільськогосподарського машинобудування.

Список використаних джерел

1. Вітюк А. В. Економічний взаємозв'язок розвитку сільського господарства та сільськогосподарського машинобудування [Електронний ресурс] / А. В. Вітюк, О. А. Сметанюк // Проблеми економіки. – 2020. – № 4. – С. 134-145. – Режим доступу: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2020-4_0-pages-134_145.pdf.
2. Данькевич А. П. Фінансові інструменти: особливості визначення, класифікації та обігу [Електронний ресурс] / А. П. Данькевич // Наукові праці НДФІ. – 2009. – № 1(46). – С. 64–74. – Режим доступу: https://npndfi.org.ua/docs/NP_09_01_064_uk.pdf.
3. Дорофеев Д. А. Сутність і класифікація фінансових інновацій у фінансовому секторі [Електронний ресурс] / Д. А. Дорофеев // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2018. – Вип. 22, Ч. 1. – С. 91–97. – Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/24273>.
4. Дропа Я. Б. Фінансові інструменти формування ресурсів у національній економіці в умовах глобалізації [Електронний ресурс] / Я. Б. Дропа // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – Вип. 16. – С. 682-687. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/16-2017/134.pdf>.
5. Зозуляк М. Проблеми фінансового забезпечення інноваційних процесів [Електронний ресурс] / М. Зозуляк // Економіка та суспільство. – 2022. – № 42. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1683/1619>.
6. Ільчук В. П. Інвестиційна взаємодія учасників інноваційного процесу у формуванні системних утворень машинобудівної галузі / В. П. Ільчук, Т. О. Шпомер // Науковий вісник Полісся. – 2020. – № 2 (21). – С. 89-101.

7. Коваленко Г. О. Сучасний стан конкурентоспроможності підприємств сільськогосподарського машинобудування [Електронний ресурс] / Г. О. Коваленко, О. Г. Коваленко // Ефективна економіка. – 2021. – № 3. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8749>.

8. Коваленко Ю. Фінансові інструменти, їх класифікації та напрями інноваційних розвідок [Електронний ресурс] / Ю. Коваленко, Я. Літвін // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2019. – № 1. – С. 132-142. – Режим доступу: <http://preeu.stu.cn.ua/article/view/176593/176394>.

9. Кондрат О. Б. Аналіз інноваційних фінансових інструментів у сучасній українській науковій літературі [Електронний ресурс] / О. Б. Кондрат, К. В. Крикуненко // Український журнал прикладної економіки та техніки. – 2024. – № 2. – С. 65-70. – Режим доступу: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2024/05/ujae_2024_r02_a11.pdf.

10. Кондрат О. Б. Інноваційні фінансові інструменти в системі розвитку підприємств [Електронний ресурс] / О. Б. Кондрат // Український журнал прикладної економіки та техніки. – 2024. – № 1. – С. 339-344. – Режим доступу: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2024/05/ujae_2024_r01_a57.pdf.

11. Косач І. А. Фінансовий механізм інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства: сучасні аспекти [Електронний ресурс] / І. А. Косач, А. В. Жаворонок, А. В. Дегтярьов // Проблеми сучасних трансформацій. – 2021. – № 1. – С. 16–22. – Режим доступу: <https://doi.org/10.54929/pmt-issue1-2021-03>.

12. Крехівський О.В. Державна підтримка розвитку сільськогосподарського машинобудування: економіко-статистичний аспект [Електронний ресурс] / О. В. Крехівський // Статистика України. – 2022. – № 1. – С. 67-81. – Режим доступу: <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/download/365/341>.

13. Кубах Т. Г. Сучасний підхід до дефініції поняття «фінансові інструменти» [Електронний ресурс] / Т. Г. Кубах // Економіка. Фінанси. Право. – 2015. – № 41. – С. 136-150. – Режим доступу: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/82807/1/Kubakh_Financial_Instruments.pdf

14. Науменкова С.В. Ринок фінансових послуг : навчальний посібник. / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко. – Київ : Знання, 2010. – 532 с.

15. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text>.

16. Нехай В.В. Вибір стратегічних напрямів розвитку підприємств сільськогосподарського машинобудування [Електронний ресурс] / В. В. Нехай, О. В. Кравець // Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. – 2022. – № 2 (37). – С. 85-90. – Режим доступу: <http://pb.pdatu.edu.ua/article/view/274032/269294>.

17. Панченко М. Напрями, методи та інструменти державного стимулювання інноваційно-інвестиційного потенціалу національної економіки [Електронний ресурс] / М. Панченко // Економіка та суспільство. – 2023. – № 55. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-25>.

18. Петраков Я. В. Фінансові інструменти: сутність та класифікація [Електронний ресурс] / Я. В. Петраков // Науковий вісник Полісся. – 2016. – № 3(7). – С. 235–241. – Режим доступу: <http://nvp.stu.cn.ua/article/view/84140/79615>.

19. Поляк Н. П. Кредитні інструменти розвитку реальної економіки в Україні : дис. ... кандидата економічних наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» [Електронний ресурс] / Н. П. Поляк; ДВНЗ «Університет банківської справи». – Київ, 2016. – 223 с. – Режим доступу: [http://ubs.edu.ua/images/PDF/disser_Polyak_15.04.new__1%20\(1\).pdf](http://ubs.edu.ua/images/PDF/disser_Polyak_15.04.new__1%20(1).pdf).

20. Розвиток машинобудування в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення [Електронний ресурс] : монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; наук. редактор д.е.н., проф. С. О. Ішук. – Львів, 2022. – 137 с. – Режим доступу: <https://ird.gov.ua/irdp/p20220002.pdf>.

21. Унінець-Ходаківська В. П. Ринок фінансових послуг: теорія і практика : [навч. посіб.] / В. П. Унінець-Ходаківська, О. І. Костюкевич, О. А. Лятамбор. – Кв : ЦНЛ, 2009. – 392 с.

References

1. Vitiuk, A.V., & Smetaniuk, O.A. (2020). Ekonomichnyi vzaiemozviazok rozvytku silskoho hospodarstva ta silskohospodarskoho mashynobuduvannia [Economic Interaction of Agricultural Development and Agricultural Machine-Engineering]. *Problemy ekonomiky – The Problems of Economy*, 4, 134-145. https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2020-4_0-pages-134_145.pdf.

2. Dankevych, A.P. (2009). Finansovi instrument: osoblyvosti vyznachennia, klasyfikatsii ta obihu [Financial Instruments: features definition classification and circulation]. *Naukovi pratsi NDFI*, 1, 64-74. https://npndfi.org.ua/docs/NP_09_01_064_uk.pdf.

3. Dorofeev, D. (2018). Sutnist i klasyfikatsiia finansovykh innovatsii u finansovomu sektori [Essence and classification of financial innovations in the financial sector]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Scientific bulletin of the Uzhhorod National University*, 22(1), 91–97. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/24273>.

4. Dropa, Ya.B. (2017). Finansovi instrumenty formuvannia resursiv u natsionalnii ekonomitsi v umovakh hlobalizatsii [Financial instruments of resource formation in the national economy in the conditions of globalization]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky – Global and national problems of the economy*, 16, 682–687. <http://global-national.in.ua/archive/16-2017/134.pdf>

5. Zozuliak, M. (2022). Problemy finansovoho zabezpechennia innovatsiinykh protsesiv [Problems of financial providing of innovative processes]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (42). <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1683/1619>.

6. Ilchuk, V., & Shpomer, T. (2021). Investytsiina vzaiemodiia uchasykiv innovatsiinoho protsesu u formuvanni systemnykh utvoren mashynobudivnoi haluzi [Investment interaction of participants in the innovation process in the formation of system entities of the machine-building industry]. *Naukovyi visnyk Polissia – Scientific Bulletin of Polissia*, (2(21)), 89–101.

7. Kovalenko, H., & Kovalenko, O. (2021). Suchasnyi stan konkurentospromozhnosti pidpriemstv silskohospodarskoho mashynobuduvannia [Current state of competitiveness of agricultural machine building enterprises]. *Efektivna ekonomika - Effective economy*, 3. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8749>.

8. Kovalenko, Yu.M., & Litvin, Ya.A. (2021). Finansovi instrumenty, yikh klasyfikatsii ta napriamy innovatsiinykh rozvidok [Financial instruments, their classification and directions of innovative researches]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and Prospects of Economics and Management*, (1(17)), 132–142. <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/176593/176394>.

9. Kondrat, O., & Krykunenko, K. (2024). Analiz innovatsiinykh finansovykh instrumentiv u suchasni ukrainskii naukovi literaturi [Analysis of innovative financial instruments in modern Ukrainian scientific literature]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniki – Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 2, 65-70. http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2024/05/ujae_2024_r02_a11.pdf

10. Kondrat, O. (2024). Innovatsiini finansovi instrumenty v systemi rozvytku pidpriemstv [Innovative financial tools in the enterprise development system]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniki – Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 1, 339-344. http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2024/05/ujae_2024_r01_a57.pdf.

11. Kosach, I. A., Zhavoronok, A. B., & Degtiarov, A. B. (2021). Finansovyi mekhanizm innovatsiino-investytsiinoho rozvytku pidpriemnytstva: suchasni aspekty [Financial mechanism of innovative and investment development of entrepreneurship: modern aspects]. *Problemy suchasnykh transformatsii – Problems of Modern Transformations*, (1), 16–22. <https://doi.org/10.54929/pmt-issue1-2021-03>.

12. Krekhivskyi, O.V. (2022). Derzhavna pidtrymka rozvytku silskohospodarskoho mashynobuduvannia: ekonomiko-statystychnyi aspekt [State Aid for Development of Manufacture of Agricultural Machinery: Economic and Statistical Aspect]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 1, 67–81. <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/download/365/341>.

13. Kubakh, T.H. (2015). Suchasnyi pidkhid do definitsii poniattia «finansovi instrumenty» [Contemporary approach to the concept definition of «financial instruments»]. *Ekonomika. Finansy. Pravo – Economics. Finances. Law*, 41, 136-150. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/82807/1/Kubakh_Financial_Instruments.pdf.

14. Naumenkova, S.V., & Mishchenko, S.V. (2010). *Rynok finansovykh posluh [Market of financial services]*. TsNL.

15. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 13 «Finansovi instrumenty» [National regulation (standard) of accounting 13 «Financial instruments»]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text>.

16. Nekhai, V.V., & Kravets, O.V. (2022). Vybir stratehichnykh napriamiv rozvytku pidpriemstv silskohospodarskoho mashynobuduvannia [Choosing strategic directions for the development of agricultural machinery enterprises]. *Podilskyi visnyk: silske hospodarstvo, tekhnika, ekonomika – Podilian Bulletin: agriculture, engineering, economics*, 2, 85-90. <http://pb.pdatu.edu.ua/article/view/274032/269294>.

17. Panchenko, M. (2023). Napriamy, metody ta instrumenty derzhavnoho stymuliuvannia innovatsiino-investytsiinoho potentsialu natsionalnoi ekonomiky [Directions, methods and instruments of state stimulation of innovation and investment potential of the national economy]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (55). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-25>.

18. Petrakov, Ya.V. (2016). Finansovi instrumenty: sutnist ta klasyfikatsiia [Financial instruments: nature and classification]. *Naukovyi visnyk Polissia – Scientific Bulletin of Polissia*, (3(7)), 235–241. <http://nvp.stu.cn.ua/article/view/84140/79615>.

19. Poliak, N.P.(2016). Kredytni instrumenty rozvytku realnoi ekonomiky v Ukraini [Credit instruments for the development of the real economy in Ukraine] [PhD theses, Universytet bankivskoi spravy].

20. Ishchuk, S.O. (Ed.). (2022). *Rozvytok mashynobuduvannia v Ukraini: problemy ta shliakhy yikh vyrishennia [Development of mechanical engineering in Ukraine: problems and ways to solve them]*. DU “Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M.I. Dolishnoho NAN Ukrainy”.

21. Unynets-Khodakivska, V.P., Kostiukevych, O.I., Liatambor, O.A. (2009). *Rynok finansovykh posluh: teoriia i praktyka [Market of financial services: theory and practice]*. TsNL.

Отримано 23.06.2024

UDC 330.341.1:330.322]:[621:631.37

Tetiana Shpomer

PhD in Economics, Senior Lecturer Department of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: tanya_shpomer@ukr.net. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0001-6680-5889>.

Researcher ID: [L-9323-2015/](https://orcid.org/0000-0001-6680-5889)

Serhij Voloshyn

PhD Student of the Department of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: voloshyn.sp@gmail.com . **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0007-3597-1033>

Roman Reus

PhD Student of the Department of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: romareus83@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0000-8091-7123>

**FINANCIAL INSTRUMENTS OF INNOVATIVE AND INVESTMENT
DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL MACHINERY**

The article substantiates the importance of the development of agricultural machinery for the economy of Ukraine. The role of innovation and investment in increasing the efficiency and competitiveness of the industry is characterized. The views of scientists on the essence of the concept of "financial instruments" were studied. The author's understanding of the category "financial instruments" in the context of innovation and investment development is offered.

The main financial instruments to support innovation and investment development are identified, the advantages and disadvantages of their use by agricultural machinery enterprises are considered. It has been proven that the success of the implementation of innovative projects and the general level of economic development largely depends on the effectiveness of the use of financial instruments. They ensure the stability of financial flows necessary for the implementation of innovative technologies.

Attention is focused on the need to use innovative financial instruments that allow for more efficient use of financial resources, reducing risks and increasing the profitability of investments.

Problems were identified in the way of attracting financing by enterprises of the industry: insufficient financial support from the state, limited access to credit resources, low investment attractiveness of the industry, lack of qualified personnel and technological backwardness, problems with infrastructure, competition from international players.

Future trends in the use of financial instruments have been identified: ensuring regulatory and legal regulation of innovative financial instruments and state control; the growing influence of blockchain as the most secure database in the world; ensuring the development of crowdfunding platforms, as they are a quick way to attract large amounts of investment.

Key words: financial instruments, innovations; investments; innovation and investment development; agricultural engineering.

Fig.: 1. Table: 3. References: 21.